

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/188001,Maria-Bieniek-Niespodziewane-pamiatki-Przedmioty-zarekwirowane-rodzinie-Ciolkosz.html>
02.03.2026, 01:18

Maria Bieniek: Niespodziewane pamiątki. Przedmioty zarekwirowane rodzinie Ciołkoszów

Rodzinne fotografie, pocztówki z pozdrowieniami – codzienne i niepozorne przedmioty, stanowiące świadectwo codziennego życia wybitnego polityka Adama Ciołkosza i jego bliskich. Trafiły jednak do zbiorów IPN nie z rodzinnego archiwum, a prawdopodobnie jako przedmioty zarekwirowane przez organy bezpieczeństwa wrogom powojennego, totalitarnego porządku.

07.07.2023

Wśród przechowywanych w zasobie Archiwum IPN w Warszawie depozytów, zawierających przedmioty zarekwirowane przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego i podległe mu jednostki terenowe osobom uznawanym za wrogów komunizmu, znajdują się również pamiątki po członkach rodziny Ciołkoszów.

Rodzina niepokornych

Do rodziny Ciołkoszów należeli m.in.:

- Adam Ciołkosz – ps. „Kremerowski”, urodzony 5 stycznia 1901 r. w Krakowie, zmarł 1 października 1978 r. Londynie. Publicysta, działacz społeczny, porucznik piechoty WP, jeden z przywódców Polskiej Partii Socjalistycznej, wieloletni poseł na Sejm i więzień brzeski.

Był synem Marii z Idzikowskich i Kacpra Ciołkosza. W 1911 r. wstąpił do 1. Drużyny Skautowej im. Zawiszy Czarnego. Założył Drużynę Harcerską w Zakopanem oraz przyczynił się do zorganizowania Drużyny Harcerskiej im. Jana Sobieskiego w Wiedniu. W latach 1917–1918 sprawował obowiązki komendanta „Dzielnicy Tarnowskiej”. We wrześniu 1918 r. utworzył ze starszych harcerzy Pogotowie Narodowe. Brał udział w walkach o Grodno, Wilno i w obronie Warszawy, w bitwie nad Niemnem oraz w III Powstaniu Śląskim. Był komendantem Naczelnej Komendy Organizacji Harcerskiej na Warmię i Mazury.

W 1921 r. wstąpił do PPS. W 1924 był oficerem rezerwy 3. Pułku Piechoty Legionów w Jarosławiu oraz redaktorem socjalistycznego dziennika „Naprzód”. W 1928 r. został wybrany posłem w wyborach parlamentarnych. Był sekretarzem Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów. W nocy z 9 na 10 września 1930 r. został aresztowany za antysanacyjną działalność i osadzony w twierdzy w Brześciu. Skazany w procesie brzeskim w 1932 r., został zwolniony w 1934 r.

Od 1930 r. przewodniczył Okręgowemu Komitetowi Robotniczemu PPS w Tarnowie, od kwietnia 1936 r. do 1939 r. kierował Okręgowym Komitetem Robotniczym PPS Ziemi Krakowskiej. Od stycznia 1936 r. pełnił funkcje przewodniczącego krakowskiego Zarządu Oddziału Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego (był również członkiem Zarządu Głównego TUR) oraz Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krakowie. 28 marca 1938 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie skazał Adama Ciołkosza na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Od 1931 do 1939 r. był członkiem Rady Naczelnej i Centralnego Komitetu Wykonawczego PPS.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł